

337

2687

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW
HISTORII I ZABYTKÓW KRAKOWA

ZA ROK 1918

KRAKÓW, 1919. — DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓLKI.

Skromny jest nasz dorobek w ubiegłym roku, gdyż skutki wojny teraz dopiero z całym naciskiem dają się nam odczuwać.

Sprawozdanie obecne obejmuje bardzo krótki okres czasu, gdyż od zeszłorocznego Walnego Zgromadzenia nie upłynął jeszcze rok. Pragniemy przywrócić dawniejszy zwyczaj, aby Walne Zgromadzenia odbywały się o ile możliwości na początku roku administracyjnego.

Wśród ustawicznych przeszkód, wywołanych stosunkami drukarskimi, zdołaliśmy wreszcie wydać 18. tom Rocznika krakowskiego. Obejmuje on prace pp. Dra Tomkowicza, Barwińskiego, Szyszki Bohusza, Furmankiewiczówny, Lepszego i Gawęłka. W Roczniku tym wprowadziliśmy nowy dział, obejmujący krytyki i sprawozdania z publikacyi i dzieł traktujących o Krakowie. Z powodu braku papieru i wzmożonych kosztów druku, nie mogliśmy niestety w obecnym Roczniku zamieścić Bibliografii krakowskiej p. Dra Kaczmarczyka.

Obecne stosunki drukarskie, szalone koszta papieru i druku, nie pozwalają nam na razie myśleć o wydaniu w najbliższej przyszłości Rocznika krakowskiego. Wobec odpadnięcia subwencji sejmowej i rządowej, a zredukowania subwencji Kasy Oszczędności, dochód z wkładek ani w połowie

nie pokryły kosztów druku. Przytem z żalem podnieść musimy, że wielu członków nie poczuwa się do obowiązku uiszczenia i tak bardzo niskiej wkładki. Zaległości we wkładkach zwiększyły się znacznie; przyczyna ich leży po części w braku kursora, któryby zbierał wkładki. Chcąc temu zaradzić, wprowadziliśmy obrót czekowy, ale i ten sposób nie wpłynął dosyć wydatnie na zmniejszenie się zaległości. W obecnych stosunkach nie możemy liczyć na wydatniejszą pomoc czy to państwa, czy gminy, gdyż wszędzie tyle jest bardziej naglących potrzeb, że sprawy kulturalne z natury rzeczy zejść muszą na drugi plan. Ale na pomoc społeczeństwa mamy prawo liczyć, gdyż wojna przyniosła znaczne korzyści zwłaszcza sferom kupieckim i agrarnym. Niestety, ani zubożacone na wojnie kupiectwo, ani arystokracja polska, z małymi wyjątkami, albo nie wiedzą o istnieniu naszego Towarzystwa, albo też zachowują wobec nas wyniosłą obojętność.

W ciężkiem położeniu finansowem, w jakim znaleźliśmy się w ubiegłym roku, przyszła nam z wydatną pomocą Centrala dla odbudowy kraju, za co niniejszem składamy serdeczne podziękowanie p. prezydentowi Herbstowi.

W Bibliotece krakowskiej wydaliśmy tom 55., zawierający pracę p. Dra Jana Lachsa »O łaźiebniectwie krakowskiem«.

W tece redaktora prof. Płaśnika znajduje się kilka prac, które niestety czekać muszą na polepszenie się stosunków drukarskich.

Z inicjatywy naszego Towarzystwa odbyło się 30 października otwarcie odkrytej na Wawelu świątyni śś. Feliksa i Adaukta wobec

licznego grona świata naukowego. Uroczystość rozpoczęła się mszą św., odprawioną przez ks. biskupa Anatola Nowaka, poczem po odśpiewaniu »Serdeczna Matko« zebrano się w sąsiedniej komnacie, gdzie prezes Dr. Muczkowski podziękował ks. biskupowi Nowakowi za odprawienie mszy św., pierwszej od r. 1543, a prof. Szyszko-Bohuszowi za odnowienie zabytku. Wyczerpujących wyjaśnień o powstaniu świątyni i jej dziejach udzielił zgromadzonym prof. Bohusz. Po południu tego samego dnia zwiedzali członkowie Towarzystwa odkrytą świątynię, oprowadzani przez prof. Bohusza. Dochód przeznaczono na restaurację zamku na Wawelu.

Wykonując uchwały Walnego Zgromadzenia członków wystosowaliśmy pismo do Rady szkolnej krajowej o zachęcenie dyrekcji szkół średnich do wpisywania się na członków. Wobec zmiany politycznych stosunków sprawa ta jednak poszła chwilowo w odwłokę.

W sprawie uporządkowania placu koło kościoła P. Maryi tudzież ochrony pomników na plantach wystosowaliśmy do Magistratu m. Krakowa odpowiednie pisma, które nie odniosły jednak rezultatu. Nie ustaniemy jednak w usiłowaniach, aby ochronić tak cenny zabytek, jakim jest kościół Maryacki, od uszkodzenia. W tem przedsięwzięciu liczyć możemy na skuteczny współdziałanie nowego Archiprezbytera kościoła N. P. Maryi, X. Infulata Wądolnego, którego troska o całość powierzonej mu świątyni i energia, z jaką umie bronić jej całości, każą się spodziewać, że z nastaniem normalnych stosunków, zburzonych wojną, świątynia Maryacka zostanie odkopana i pierwotny jej cokół osuszony i odwo-

dniony, tak jak się to stało już u wejścia do kościoła pod wieżą alarmową.

Mianowanemu uchwałą Walnego Zgromadzenia członkiem honorowym Towarzystwa prof. Dr. Tadeuszowi Wojciechowskiemu z okazji 80-letniej rocznicy urodzin przesłaliśmy następujące pismo:

»Czcigodny Panie! Długi żywot wypełniłeś pracowicie w służbie ojczyźnej nauki. Byстрыm umysłem rozświetliłeś ciemne mroki naszych pierwotnych dziejów. Stworzyłeś dzieła trwałe i niespożytej wartości. Katedra na Wawelu związała na zawsze imię Twoje z Krakowem i jego dziejami. Z luźnych okrucich historycznych z przedziwną intuicyą odtworzyłeś dzieje Panteonu naszej chwały narodowej. Z dzieła tego uczyć się będą potomni, jak się pisze historię.

Gdy dzisiaj za łaską Bożą zażywasz *otium cum dignitate*, ślemy Ci serdeczne życzenia, abyś dożył tej radosnej chwili, gdy dzwon Zygmunta zabrzmie nam pieśń Zmartwychwstania.

Jako dowód naszej głębokiej czei zechciej Czcigodny Panie przyjąć od nas godność członka honorowego — najwyższą, jaką rozporządzamy.

W Krakowie, dnia 27 czerwca 1918«.

Dyplom ten wręczyli zasłużonemu historykowi we Lwowie imieniem Towarzystwa członkowie nasi prof. Dr. Ludwik Finkel i Dr. Stanisław Zarewicz.

W roku ubiegłym przystąpili do Towarzystwa jako członkowie założyciele pp.: Dr. Jan

Dudziński w Nowym Sączu i Adam hr. Starzeński, wł. dóbr w Płazie.

W obchodzie 25-letniej rocznicy zgonu Jana Matejki, urządzonym przez Związek powszechny artystów polskich, wzięliśmy udział, delegując nań prezesa Dr. Muczkowskiego.

Z powodu śmierci Dra Wojciecha Kętrzyńskiego, dyrektora Zakładu Ossolińskich we Lwowie, Tadeusza Korzona, dyrektora Biblioteki Zamojskich w Warszawie i Zygmunta Kowalskiego, dyrektora Kasy Oszczędności m. Krakowa, przesłaliśmy kondolencje rodzinom i osieroconym instytucjom.

Wobec spadku wartości monety podnieśliśmy ceny naszych wydań w handlu księgarskim, tudzież wkładkę członka założyciela z kwoty 200 kor. na 300 kor.

Książki i wydawnictwa, nadesłane nam w drodze wymiany lub w darze, oddaliśmy bibliotece Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa; też instytucji oddaliśmy również 5 fotografii za-
bytków krakowskich.

Delegatem Towarzystwa w Radzie artystycznej miasta Krakowa był p. Hendel, w krajowym Związku turystycznym p. Kubalski.

Z podziękowaniem zwracamy się do redakcji dzienników krakowskich za stałe i życzliwe popieranie celów, życzliwe wzmianki o naszych wydawnictwach i działalności.

Ubyli z pośród członków szczerzy nasi przyjaciele ś. p.: Władysław Bartynowski, G. G. Bazes, Stefania Górską, Zygmunt Kowalski, Konstanty Lipowski, Jacek Matusiński, Jan Raczyński i Edward Strauss, to też z żalem żegnamy się z nimi.

Obraz stanu finansowego podaje szczegółowe sprawozdanie dochodów i wydatków, oraz tabela statystyczna:

Rok	Ilość członków	Dochód	Rozchód	Pozosta- łość
		Koron hal.	Koron hal.	Koron hal.
1897	176	1364 76	937 82	+ 426 94
1898	327	5065 91	3760 55	+ 1305 36
1899	377	7989 90	6180 30	+ 1809 60
1900	482	9258 81	8992 01	+ 266 80
1901	502	6387 76	5468 47	+ 919 29
1902	511	7504 44	5958 71	+ 1545 73
1903	524	9834 77	9487 50	+ 347 27
1904	637	10522 32	10329 09	+ 192 69
1905	642	14618 40	13992 09	+ 626 31
1906	647	11651 95	10925 87	+ 726 08
1907	673	10995 19	10155 40	+ 840 79
1908	655	11678 80	11115 40	+ 563 40
1909	648	14864 58	12901 57	+ 1963 01
1910	628	14802 63	13977 97	+ 824 66
1911	648	13473 37	12857 35	+ 616 02
1912	680	16681 89	14625 67	+ 2056 22
1913	679	13219 63	10405 45	+ 2814 18
1914	622	7892 53	6259 78	+ 1632 75
1915	618	4883 54	3043 97	+ 1839 57
1916	664	12302 67	10209 09	+ 2093 58
1917	672	9266 14	7421 04	+ 1645 10
1918	675	17597 80	15890 29	+ 1707 51

SPRAWOZDANIE KASOWE

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 1918 R.

I. FUNDUSZ OBROTOWY.

Dochód.

	Koron
1. Saldo z r. 1917	1645·10
2. Wkładki członków zwyczajnych	2002·40
3. Subwencya z Centrali odbudowy Galicyi	10000·—
4. Subwencya gminy m. Krakowa	1200·—
5. Subwencya gminy m. Krakowa na Kalendarz Czecha	1000·—
6. Subwencya Kasy Oszczędności miasta Krakowa za rok 1917	250·—
7. Dochód z wydawnictw	1177·01
8. Odsetki od kapitału obrotowego w r. 1918	323·29
Ogółem	17597·80

Rozchód.

1. Druk wydawnictw (Rocznik XVIII, Bibl. 54)	7298·—
2. Fotografie i klisze do wydawnictw	1448·23
3. Honorarya autorskie	1899·82
4. Korekta	15·75
5. Koszta obchodu Konika zwierzynieckiego	412·—
6. Na fundusz rezerwowy	2000·—
7. Na fundusz źródeł historycznych	1200·—
8. Podatek ekwiwalentowy	36·79
9. Wieńce dla zmarłych członków	50·—
10. Czynsz za magazyn	216·—
11. Kancelarya	720·—
12. Wydatki drobne i portorya	473·70
13. Cursor	120·—
	15890·29
Saldo	1707·51
Ogółem	17597·80

II. FUNDUSZ REZERWOWY.

	Koron
1. Saldo z roku 1917	711·01
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego	2000—
3. Odsetki za rok 1918	26—
Saldo	2737·01

III. FUNDUSZ ŻELAZNY (CZŁONKÓW ZAŁOŻYCIELI).

1. Saldo z roku 1917	7228·24
2. Wkładki członków założycieli pp. Dra Jana Duzińskiego i Adama hr. Starzeńskiego po 200 koron	400—
3. Odsetki za rok 1918	270·29
Saldo	7898·53

IV. FUNDUSZ ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH.

1. Saldo z roku 1917	3967·34
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego	1200—
3. Odsetki za rok 1918	128·17
Saldo	5295·51

PODSKARBI:

Edward Kubalski w. r.

KOMISYA KONTROLUJĄCA:

Władysław Baran w. r. Józef Dorawski w. r.

Dr. Józef Seruga w. r.

SKŁAD WYDZIAŁU W ROKU 1918.

PREZES:

Dr. MUCZKOWSKI JÓZEF.

WICEPREZES:

Dr. KUTRZEBA STANISŁAW.

SEKRETARZ:

Dr. KACZMARCZYK KAZIMIERZ.

PODSKARBI:

KUBALSKI EDWARD.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU:

Dr. BĄKOWSKI KLEMENS.	Dr. PAGACZEWSKI JULIAN.
CHMIEL ADAM.	PROKESCH WŁADYSŁAW.
Dr. GUMOWSKI MARYAN.	Dr. PTAŚNIK JAN.
HENDEL ZYGMUNT.	Dr. SZARSKI HENRYK.
Dr. KOPERA FELIKS.	SZYSZKO-BOHUSZ ADOLF.
X. KOWALSKI GERARD O. C.	Dr. TOKARZ WACŁAW.
LEPSZY LEONARD.	Dr. TOMKOWICZ STAN.
Dr. MYCIELSKI JERZY, Hr.	TUREK FRANCISZEK.

KOMISYA KONTROLUJĄCA:

BARAN WŁADYSŁAW.	DORAWSKI JÓZEF.
Dr. SERUGA JÓZEF.	

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA W R. 1918 ¹⁾.

CZŁONKOWIE HONOROWI:

Dr. BĄKOWSKI KLEMENS.	PIEKOSIŃSKI FRANC. †
KRZYŻANOWSKI STAN. †	SOKOŁOWSKI MARYAN †
Dr. WOJCIECHOWSKI TADEUSZ we Lwowie.	

¹⁾ Spis członków zwyczajnych podany będzie w sprawozdaniu za rok 1919.

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE:

1. Anczyc Wacław, właściciel drukarni.
2. Bąkowski Klemens, dr., adwokat.
3. Biblioteka Kórnicka.
4. Biesiadecki Franciszek, wł. dóbr Firlejów.
5. Branicka Anna hr. w Wilanowie.
6. Cech rzeźników i masarzy w Krakowie.
7. Chronowski Jaxa Eustachy †
8. Czartoryski Zygmunt, książę w Rokossowie.
9. Deskurowa Zofia w Sancygniowie.
10. Dudziński Jan, dr., lekarz w Nowym Sączu.
11. Hupka Jan, dr., wł. dóbr w Niwiskach.
12. Jawornicki Józef, kupiec w Krakowie.
13. Kajut Teobald, przeor OO. Cystersów w Mogile.
14. Kosch Teodor, dr., adwokat w Krakowie.
15. Łukasiewicz Włodzimierz, dr., prof. Uniw. we Lwowie.
16. Orzechowicz Andrzej, właściciel dóbr †
17. Orzechowicz Bolesław, właśc. dóbr w Kalnikowie.
18. Orzechowiczowa z Obniskich Zofia, wł. dóbr †
19. Orzechowiczowa z hr. Rozwadowskich Marya †
20. Peroś Jan, architekt w Krakowie.
21. Rygier Michał, właściciel dóbr †
22. Sapięha Adam Stefan, książę, biskup krakowski.
23. Starzeński Adam, hr., wł. dóbr w Płazie.
24. Szarski Henryk, dr., kupiec w Krakowie.
25. Świeykowski Emanuel †
26. Tarnowska Karolina, hr., w Chorzelowie.
27. Tomkowicz Stanisław, dr., w Krakowie.
28. Torosiewicz Klemens, właśc. dóbr Putiatynce.
29. Tyszkiewicz Stanisław, hr., w Krakowie.
30. Tyszkiewiczówna Natalia hr.
31. Wodzicki Antoni, hr., tajny radca †